

บทคัดย่อ

การดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) ตามแผนยุทธศาสตร์ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) มีเป้าประสงค์ให้ชุมชนบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมที่ดี มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้โครงการหลวง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการศึกษาระดับการพัฒนาของชุมชนในโครงการพัฒนาพื้นที่สูง แบบโครงการหลวง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดตัวบ่งชี้ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในการประเมินสถานะการพัฒนาของชุมชน โดยได้นำตัวบ่งชี้คุณลักษณะชุมชนที่พึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 8 มิติ 26 ตัวบ่งชี้ ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551) ได้พัฒนาจากผลการศึกษา แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง: บทเรียนจาก 40 หมู่บ้าน มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุดตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการพัฒนาพื้นที่สูง แบบโครงการหลวง ที่แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ประกอบด้วย (ก) ชั้นที่หนึ่งเป็นขั้นเริ่มต้น ที่เน้นความพออยู่พอกินของครัวเรือน (30 คะแนน) (ข) ชั้นที่สองขั้นก้าวหน้า ซึ่งเป็นความอยู่ดีกินดีของกลุ่มและสิ่งแวดล้อมของชุมชน (40 คะแนน) และ (ค) ชั้นที่สามการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับภาคราชการ ภาคเอกชน และชุมชนอื่น (30 คะแนน) รวมทั้งได้จัดระดับการพัฒนาของชุมชนตามค่าคะแนนรวมที่ได้จากการประเมินตัวบ่งชี้คุณลักษณะชุมชนที่พึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ออกเป็น 5 ระดับตามความเข้มแข็งของชุมชนในระดับดีมาก คือ ระดับ A มีค่าคะแนนรวม = 90 ระดับ B1 = 80 ระดับ B2 = 70 ระดับปานกลาง C1 = 60 และ ระดับ C2 = 50 คะแนน และได้ทดสอบชุดตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นปีแรก

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิคุ้มกันทางสังคม พื้นที่สูง

Abstract

The prime goal of Phase III (2017-2021) Strategic Plan of Highland Research and Development Institute (HRDI) is quality of livelihood, environment and self-reliance of highland communities through appropriate application of the Royal Project knowledge, indigenous knowledge and sufficiency economy. The Study of Stage of Community Development in Highlands aims to develop a set of indicators guided by the sufficiency economy to assess the stage of community development in highlands. Initially, the indicators were modified from the 26 indicators developed by the National Economic and Social Development Board (NESDB) derived from the lesson learn in 40 villages in 2008. Then the indicators were further designed in 3 stages comprising of initial stage covering food security of individual and household (30 scores), advance stage that expands to wellbeing of collective groups and environment (40 scores) and networking stage that incorporates collaboration of different groups within community and with other entities beyond (30 scores). The total score reflects degree of community development A=90, B1=80, B2=70, C1=60 and C2=50. First round of indicators testing was conducted in 3 pilot highland communities.

Keywords: sufficiency economy, social immunity, highland

